

**Advies voor richtlijnen voor
het milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke**

16 november 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapportLandinrichtingsproject
Saasveld-Gammelke / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-583-6

Trefw.: milieu-effectrapportage; Overijssel/
landinrichting ; Overijssel.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan Gedeputeerde Staten van de provincie
Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

uw kenmerk
RLG 93/791

uw brief
d.d. 24.08.'93

ons kenmerk
U819-93/Ho/am/539-32

onderwerp
Advies voor richtlijnen
Landinrichtingsproject Saasveld-
Gammelke

doorkiesnr.
030 - 347627

Utrecht,
16 november 1993

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet Milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

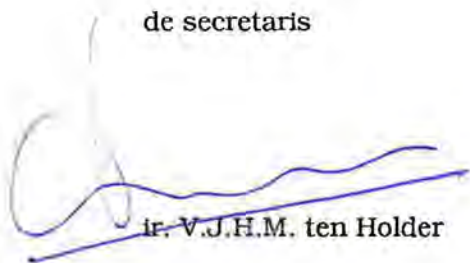
dr. J.T. de Smidt,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke

Advies voor richtlijnen voor
het milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke

Advies op grond van artikel 7.14, eerste lid van de Wet milieubeheer voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport over het landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke; uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke

de secretaris

ir. V.J.H.M. ten Holder

de voorzitter

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 16 november

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
1.1 Procedure	3
1.2 Wisselwerking MER en landinrichtingsplan	3
2. PROBLEEMSTELLING, BELEID, BESLUITVORMING EN DOELSTELLING	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Probleemstelling	4
2.3 Beleid en besluitvorming	5
2.4 Doelstellingen	5
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Het ontwikkelen van alternatieven	7
3.3 Beschrijving alternatieven	8
3.3.1 Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma)	9
3.3.2 Het voorkeursalternatief	9
3.3.3 Het nulalternatief/referentiesituatie	9
4. BESTAANDE TOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELINGEN EN MILIEU-EFFECTEN	10
4.1 Algemeen	10
4.2 Bodem en water	12
4.3 Flora, fauna en ecologische relaties	12
4.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie	13
4.5 Specifieke aandachtspunten	14
5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	14
6. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE	15
7. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	15
8. SAMENVATTING VAN HET MER	16

BIJLAGEN

1. Brief van bevoegd gezag d.d. 24 augustus 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid gesteld wordt advies uit te brengen.
2. Bekendmaking van de start van de openbare procedure.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

Samenvatting

Inleiding

De m.e.r.-procedure voor het landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke wordt doorlopen ten behoeve van het opstellen van en de besluitvorming over het voorontwerp voor het landinrichtingsplan. Initiatiefnemer voor het project is de landinrichtingsdienst Saasveld-Gammelke. Bevoegd gezag zijn de Provinciale Staten van Overijssel. De Commissie benadrukt dat een goede wisselwerking tussen milieu-effectrapportage en de totstandkoming van het landinrichtingsplan wenselijk is, zodat door de milieu-effectrapportage bouwstenen voor het landinrichtingsplan kunnen worden gegenereerd.

Probleemstelling, beleid, besluitvorming en doelstelling

Het MER dient de knelpunten te beschrijven die aanleiding vormen voor het landinrichtingsproject. Naast knelpunten per functie in het gebied dienen de specifieke milieu-knelpunten in het gebied beschreven te worden aan de hand van de zogenaamde VER-thema's. Het MER beschrijft de belangrijkste beleidsbesluiten die doelen en randvoorwaarden stellen aan het landinrichtingsplan, zodat op basis van de randvoorwaarden alternatieven geformuleerd kunnen worden.

Het MER dient de doelstellingen zoveel mogelijk gekwalificeerd aan te geven. Per deelgebied zullen prioriteiten in doelstellingen dienen te worden aangegeven.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

Het MER dient een beschrijving van de voorgenomen activiteit te bevatten waarbij inzicht wordt gegeven in de nog aanwezige speelruimte bij de planvorming.

Bij de ontwikkeling van alternatieven kan worden uitgegaan van de methoden van evaluerende ontwerpen.

De Commissie onderscheidt in het proces van planvorming twee stappen die worden doorlopen, te weten de invulling, detaillering en begrenzing van deze functies (1) en de keuze van de uiteindelijke inrichtingsmaatregelen (2).

In het MER zullen het voorkeursalternatief, het meest milieuvriendelijke alternatief en het nulalternatief/de referentiesituatie, zijnde de huidige situatie met autonome ontwikkeling, moeten worden beschreven.

Bestaande toestand van het milieu, autonome ontwikkeling en milieu-effecten

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarin dienen te worden beschreven als referentie voor de milieu-effecten van de alternatieven. Tot het studiegebied behoren het plangebied voor de landinrichting en de aangrenzende gebieden voor zover die door landinrichting kunnen worden beïnvloed.

De volgende aspecten dienen in het MER te worden beschreven:

- bodem en water;
- flora, fauna en ecologische relaties;
- landschap en cultuurhistorie (inclusief archeologie);
- specifieke aandachtspunten t.a.v. verzuring, stank, versnippering en verstoring door infrastructuur en verstedelijking.

Vergelijking van de alternatieven

De milieu-effecten van de alternatieven worden onderling vergeleken en vergeleken met de autonome ontwikkeling van het milieu. Vigerend milieubeleid vormt daarbij tevens een toetsingskader.

Leemten in kennis en evaluatie

Het MER dient aan te geven welke van de gevraagde gegevens niet kunnen worden geleverd en wat de betekenis van deze leemten in kennis is voor de besluitvorming. Een concept-evaluatieprogramma kan in het MER worden beschreven.

Vorm en presentatie van het MER

Het MER dient toegankelijk en begrijpelijk te zijn voor een breed publiek. De gevolgen van de alternatieven van het milieu dienen overzichtelijk te worden gepresenteerd. Zo veel mogelijk dient de informatie verduidelijkt te worden met kaartmateriaal. Achtergrondgegevens dienen bij voorkeur in bijlagen te worden opgenomen.

Samenvatting van het MER

De samenvatting dient kort en overzichtelijk de belangrijkste onderdelen van het MER weer te geven. Ze dient zelfstandig leesbaar te zijn.

1. INLEIDING

1.1 Procedure

Het Landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke berust op aanvragen voor ruilverkaveling/herinrichting van:

- de gemeenteraad Weerselo en de kring Overijssel en de afdeling Deurningen van de A.B.T.B.;
- de Natuur- en Milieufederatie Overijssel;
- de provinciale landbouworganisaties;

Het project is in 1986 op het voorbereidingsschema landinrichting geplaatst (ca.2250 ha) en in 1990 uitgebreid tot ca. 3240 ha.

Door de integrale wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage, die in 1994 van kracht zal worden, wordt landinrichting onder de m.e.r.-plicht gebracht. Dit betekent dat ten behoeve van de besluitvorming over het landinrichtingsplan Saasveld-Gammelke de m.e.r.-procedure wordt doorlopen.

Het bevoegd gezag, Gedeputeerde Staten van Overijssel, heeft per brief van 27 augustus 1993 de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) gevraagd advies voor richtlijnen voor het MER uit te brengen (zie bijlage 1). Van 15 september tot 15 oktober 1993 heeft de startnotitie voor het landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke ter inzage gelegen (zie bijlage 2). De Landinrichtingscommissie Saasveld-Gammelke is initiatiefnemer voor het project.

De samenstelling van de werkgroep die het advies heeft opgesteld, is gegeven in bijlage 3. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als "de Commissie".

Met dit advies beoogt de Commissie de milieu-aspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

De inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 4), zijn in dit advies in beschouwing genomen. Voor zover die reacties betrekking hebben op de milieu-aspecten van de activiteit die in het MER aan de orde moeten komen, zijn deze door middel van voetnoten in het advies verwerkt.

1.2 Wisselwerking MER en landinrichtingsplan

Een belangrijke voorwaarde voor een nuttige inbreng van de milieu-effectrapportage bij de totstandkoming van het landinrichtingsplan is een goede wisselwerking tussen het plan en het MER tijdens het opstellen van het plan. Door de wisselwerking kan worden bereikt dat m.e.r. niet alleen dient voor het zichtbaar maken van gevolgen voor het milieu van alternatieven, maar ook om bouwstenen voor de alternatieven, zoals inrichtingsmaatregelen, te genereren. Dit wordt bereikt door een doorlopende inbreng van milieuaspecten bij de planvorming. Hierdoor vindt een voortdurende toetsing van planon- derdelen aan milieuaspecten plaats, die kan leiden tot het bijstellen van de concept-

plantekst. Aldus ontstaat de mogelijkheid de voor- en nadelen van een milieuvriendelijker uitvoering van planonderdelen af te wegen.

2. PROBLEEMSTELLING, BELEID, BESLUITVORMING EN DOELSTELLING

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

2.1 Algemeen

"Landinrichting strekt tot verbetering van de inrichting van het landelijk gebied overeenkomstig de functies van dat gebied, zoals deze in het kader van de ruimtelijke ordening zijn gegeven". Met dit artikel geeft de Landinrichtingswet de meervoudige doelstelling van landinrichting aan. De ruimtelijke functies die in het geding kunnen zijn, zijn land- en tuinbouw, bosbouw, natuur en landschap, infrastructuur, openluchtrecreatie, drinkwatervoorziening en cultuurhistorie.

Om te komen tot reële, in het MER te onderzoeken, alternatieven, is het van belang *doelstellingen* van het landinrichtingsplan zo concreet en toetsbaar mogelijk in het MER te formuleren (zie § 2.4). Knelpunten, doelstellingen en het vigerende beleid bepalen de ruimte die bestaat voor het formuleren van alternatieven.

Aangezien de begrenzing van de deelgebieden (gebieden onderscheiden naar ruimtelijke functie) grotendeels vastligt, is het zinvol probleemstelling, beleid en doelstellingen zoveel mogelijk ook per deelgebied aan te geven.

2.2 Probleemstelling

Het MER beschrijft de knelpunten in het gebied. Het gaat onder andere om de volgende knelpunten:

- Knelpunten per functie en in de verdeling van de ruimte over de functies in het gebied:
 - **landbouw**: verkaveling, waterbeheersing en ontsluiting;
 - **natuur**: afname bestaande natuurwaarden en belemmering ontwikkeling potenties (de te verwerven reservaat- en natuurontwikkelingsprojecten zijn nog in agrarisch gebruik);
 - **landschap**: afname van de identiteit van het oude cultuurlandschap;
 - **recreatie**: onvoldoende mogelijkheden voor recreatief medegebruik;

- **stedelijke ontwikkeling:** de opdringende verstedelijking aan de zuid- en oostrand (visuele ontwikkeling, verkeersdruk en dergelijke;
- **verkeer:** sluipverkeer, recreatief verkeer en de gevolgen daarvan (bijvoorbeeld onveiligheid).
- *Specifieke knelpunten op het gebied van milieu.*
Deze knelpunten kunnen worden afgeleid uit de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu (zie hoofdstuk 4) en kunnen worden beschreven in termen van de zogenoemde "VER-thema's" (verdroging, versnippering, verspreiding, verstoring, vermesting en verzuring). Specifiek zal ingegaan dienen te worden op de ammoniakdepositie als gevolg van agrarische activiteiten en de aanwezigheid van stortplaatsen in het gebied.

Aangegeven moet worden in hoeverre landinrichting voor elke van de genoemde knelpunten direct dan wel indirect een oplossing kan bieden. Tijdens de planontwikkeling kunnen nieuwe knelpunten zich voordoen. Ook deze knelpunten zullen moeten worden beschreven en zullen een rol moeten spelen in de planvorming.

2.3 Beleid en besluitvorming

Het MER beschrijft de belangrijkste beleidsbesluiten gericht op het gebied, die doelen en randvoorwaarden stellen aan het landinrichtingsplan.

Relevante normen en kengetallen die gekoppeld zijn aan de beleidsdoelen worden in een tabel weergegeven. De ruimtelijke (rand)voorwaarden worden op kaart aangegeven. Deze randvoorwaarden kunnen worden gehanteerd bij de selectie van alternatieven en bij de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van de alternatieven.

Overige besluiten hoeven alleen te worden besproken voor zover de alternatieven in het MER er mee in strijd zijn, zodat in grote lijnen een beeld ontstaat van de plannen en vergunningen die ten behoeve van het landinrichtingsplan moeten worden gewijzigd.

Het MER beschrijft beknopt voor welk besluit het wordt opgesteld, en volgens welke procedure en welk tijdschema het besluit wordt genomen. Tevens zal het MER een overzicht dienen te geven van de te nemen besluiten na vaststelling van het voorontwerp (en van het definitieve landinrichtingsplan).

2.4 Doelstellingen

Het MER beschrijft de doelstellingen die worden afgeleid van de knelpunten. Deze doelstellingen kunnen betrekking hebben op het verbeteren van de functies per deel van het gebied in onderlinge samenhang, door het treffen van inrichtingsmaatregelen. Het oplossen van specifieke milieu-knelpunten gericht op het gebied als geheel (bijvoorbeeld gerelateerd aan de VER-thema's) door het project dient een belangrijk uitgangspunt te zijn, evenals het voorkómen van nieuwe knelpunten. Het MER zal per deelgebied prioriteiten in doelstellingen

moeten aangeven en motiveren. Doelstellingen worden in het MER zoveel mogelijk gekwantificeerd¹], omdat zij dan optimaal richtinggevend zijn voor de selectie van te onderzoeken alternatieven.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

3.1 Algemeen

De beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven dient gericht te zijn op die aspecten, planonderdelen, maatregelen en effecten waarop een milieu-effectrapportage kan ingrijpen. Het gaat erom het MER toe te spitsen op de hoofdlijnen van het landinrichtingsvoornemen en de besluitvorming daarover. De Commissie gaat ervan uit dat er in de beleidskaders op verschillende niveaus reeds uitspraken zijn gedaan die in hoge mate bepalend zijn voor de toekomstige inrichting van het gebied (met name de functietoedeling). Essentieel bij dit MER is dan ook het geven van inzicht in de vraag op welke onderdelen en in welke mate er nog speelruimte bestaat voor de planvorming. De Commissie is van mening dat de geconstateerde speelruimte ten volle moet worden benut voor het ontwikkelen van alternatieven.

Het is het van belang de alternatieven zodanig te formuleren dat de onderlinge verschillen op hoofdlijnen herkenbaar zijn.

Landinrichtingsprojecten hebben een veraf liggende tijdhorizon. Het landinrichtingsplan zal de voorwaarden moeten scheppen om het gebied lange tijd, zonder ingrijpende nieuwe maatregelen, te laten functioneren. In dit verband zal aangegeven moeten worden:

- op welke wijze duurzaamheid van functies wordt uitgewerkt;
- welke flexibiliteit in de alternatieven wordt ingebouwd om mogelijke toekomstige functiewijzigingen te kunnen opvangen.

Het begrip duurzaamheid dient daarbij niet uitsluitend gerelateerd te worden aan de sectorale (milieu-)aspecten van de alternatieven, maar ook aan het planontwerp als geheel.

¹ Zie bijlage 4, inspraakreactie 2.

3.2 Het ontwikkelen van alternatieven

Zoals reeds in paragraaf 1.2 is opgemerkt is het van belang te komen tot een goede wisselwerking tussen het opstellen van het landinrichtingsplan en het MER. Hierbij kan de methode van 'evaluerend ontwerpen' worden toegepast. Dit betekent dat het ontwerp stap voor stap wordt ontwikkeld. Per stap in het ontwerp worden de milieu-effecten bepaald. Op grond van de effectbeschrijving wordt het ontwerp eventueel bijgesteld alvorens de volgende stap te nemen. Er wordt gewerkt van hoog naar laag niveau van effectbeschrijving (van hoofdkeuzen naar inrichtingsmaatregelen). De ruimte voor reële maar essentiële keuzen binnen de stappen wordt benut voor het ontwikkelen van alternatieven.

In het streekplan (en haar inwerkingen) zijn de functies binnen het gebied vastgelegd. Ingegaan dient te worden op de overwegingen, die met name vanuit milieu-oogpunt aan de functietoekenning ten grondslag liggen. De vraag is hierbij vooral in hoeverre bij de functietoedeling van het gebied rekening is gehouden met de *potenties* van het gebied en de relatie van het gebied met haar omgeving.

In het proces van de planvorming kan vervolgens een tweetal stappen worden onderscheiden:

1. Invulling, detaillering en begrenzing van functies

Met name op dit niveau is speelruimte aanwezig. Het verdient aanbeveling met behulp van een combinatie van onderscheidende keuzen alternatieven samen te stellen. Deze criteria kunnen betrekking hebben op thema's die een heldere en reële keuzemogelijkheid bevatten. Als thema's die zich in potentie goed lenen voor het ontwikkelen van alternatieven ziet de Commissie:

- de ligging van mogelijk in de toekomst extra ter beschikking komende hectaren natuurontwikkelingsgebied; hierbij denkt de Commissie aan de keuze tussen 'concentratie in één of enkele reeds in de voorgenomen activiteit opgenomen zones' of 'ontwikkeling van een aantal nieuwe natuurontwikkelingszones';^{2]}
- de gewenste schaal van het nieuwe agrarische cultuurlandschap dat als gevolg van de landinrichting ontstaat; hier denkt de Commissie aan de keuze tussen 'handhaven van de huidige schaal en plaatselijk verdichten met beplantingselementen' en 'herkenbaar maken van grote landschappelijke eenheden met bewuste schaalverruiming daartussen';
- de aard van de gewenste natuurontwikkeling in de daartoe aan te wijzen gebieden; hierbij denkt de Commissie aan de keuze tussen verschillende streefbeelden, zoals 'kruidenrijk en vochtig hooiland' versus 'broekbos';
- de tracering en inrichting van de ecologische verbindingzones die in het plan worden voorgesteld; voor de noord-zuidverbindingzone in het gebied denkt de Commissie aan varianten met betrekking tot de waterwinning, de recreatie, en dergelijke;

2 Zie bijlage 4, inspraakreactie 1.

- de keuze tussen het bereiken van de algemene milieukwaliteit, dan wel de bijzondere milieukwaliteit en het tempo waarin dit moet gebeuren. ^{3]}

Dit overzicht moet niet als enig mogelijke worden beschouwd. De Commissie kan zich goed voorstellen dat voor dit project ook andere thema's voor de initiatiefnemer van belang kunnen zijn.

2. Keuze van de inrichtingsmaatregelen

De inrichtingsmaatregelen hoeven alleen beschreven te worden voorzover zij belangrijke milieugevolgen kunnen hebben. Het MER moet een duidelijk overzicht geven van de aard, schaal, intensiteit en plaats (welke delen van het plangebied) van de te beschrijven maatregelen. De keuze van maatregelen dient afgeleid te worden van de gemaakte hoofdkeuzen (onder punt 1); iedere hoofdkeuze kan weer leiden tot andere maatregelen (binnen een zelfde gebied).

Belangrijke inrichtingsmaatregelen zijn:

- waterbeheersingsmaatregelen (drainage/peilverhoging/peilverlaging, morfologie van watergangen, inrichting van oevers, scheiding van watersystemen);
- verkavelingsmaatregelen (bedrijfsverplaatsingen, concentratie huiskavels, mate van uitruil, kavelaanvaardingswerken)^{4]};
- beplantingsmaatregelen (raamwerk, aard), inrichting migratiebanen;
- wegenstructuur, aanleg en opheffen van wegen;
- maatregelen die de knelpunten op het gebied van milieu oplossen (sanering^{5]}, aanleg rioleringen, overstorten, etc.).

Uiteindelijk kunnen complete alternatieven worden ontwikkeld door combinatie van de punten onder 1 en 2. Bij het combineren van de keuzemogelijkheden tot alternatieven dient voorop te staan dat er alternatieven ontstaan die elk op zich een behoorlijke realiteitswaarde bezitten; hiertussen bevinden zich het uiteindelijke voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief. Het is goed denkbaar dat de verschillen tussen bepaalde keuzemogelijkheden zich op het niveau van deelgebieden afspelen; in dat geval zullen de alternatieven per deelgebied een andere invulling hebben.

3.3 Beschrijving alternatieven

In het MER moeten tenminste de volgende alternatieven worden beschreven:

- het meest milieuvriendelijke alternatief (zie § 3.3.1);
- het uiteindelijke voorkeursalternatief (zie § 3.3.2);
- het nulalternatief c.q. de referentiesituatie, zijnde de huidige toestand inclusief de autonome ontwikkelingen (zie § 3.3.3).

Van ieder van de alternatieven zal het MER moeten aangeven op welke wijze zij de doelstellingen van het project realiseren.

3 Zie bijlage 4, inspraakreactie 1.

4 Hierbij speelt onder meer een rol de relatie tot kwetsbare gebieden; zie bijlage 4, inspraakreacties 1 en 2.

5 Zie bijlage 4, inspraakreactie 2.

3.3.1 **Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma)**

De opbouw van het meest milieuvriendelijke alternatief is op voorhand moeilijk te bepalen. In het algemeen kan pas na bestudering van de milieugevolgen van relevante maatregelen in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief worden samengesteld. Eén van de onderzochte thematische alternatieven kan het meest milieuvriendelijke alternatief blijken te zijn, maar het kan ook opgebouwd zijn uit maatregelen uit verschillende alternatieven. Het mma moet in zijn uiteindelijk gekozen opzet een optimale combinatie opleveren van:

- het bieden van een zo groot mogelijke duurzaamheid, rijkdom aan gebiedseigen ecotopen en soorten binnen de ecologische infrastructuur die natuurgebieden in en buiten het landinrichtingsgebied met elkaar verbindt en die recht doet aan de hydrologische, bodemkundige en geologische kenmerken van het landinrichtingsgebied;
- het versnellen van de realisering van de ecologische hoofdstructuur;
- het bieden van mogelijkheden voor een duurzame landbouw (welke inrichtingseisen brengt dit met zich mee?)⁶;
- het tot stand brengen van een krachtig landschapsbeeld dat recht doet aan de historische identiteit maar tevens uitdrukking geeft aan de nieuwe ontwikkelingen die plaatsvinden;
- het bieden van een zo goed mogelijke oplossing van de knelpunten ten aanzien van water en bodem (onder andere verbeteren waterkwaliteit, saneren bodemverontreiniging);
- het mitigeren van de nadelige milieugevolgen van ingrepen ten gunste van landbouw en recreatie;
- het maximaal bijdragen aan het realiseren van het milieubeleid betreffende de VER-thema's (voor zover mogelijk binnen landinrichting);
- het optimaal oplossen van de verkeersoverlast in het gebied;

3.3.2 **Het voorkeursalternatief**

In het MER moet het voorkeursalternatief worden beschreven en gemotiveerd. Het voorkeursalternatief kan een combinatie zijn van de hiervoor genoemde alternatieven. Het voorkeursalternatief kan elementen bevatten van het meest milieuvriendelijke alternatief maar kan ook samen vallen met het mma.⁷

3.3.3 **Het nulalternatief/referentiesituatie**

Het nulalternatief dient de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen (op hoofdpunten) in het plangebied te worden beschreven; de ontwikkelingen in het plangebied indien de landinrichting niet wordt uitgevoerd. Bij de autonome ontwikkeling wordt rekening gehouden met de autonome ontwikkeling in de agrarische sector in het gebied en de verwachte ontwikkeling van natuur en landschap en met de gevolgen van overige plannen en maatregelen (stedelijke uitbreiding, veranderingen in de agrarische bedrijfsvoering) die reeds zijn vastgesteld.

⁶ Zie bijlage 4, inspraakreactie 2.

⁷ Zie bijlage 4, inspraakreactie 3.

Als het nulalternatief geen reëel alternatief is, moet het MER de redenen hiervoor vermelden. In dat geval dient de beschrijving van de huidige situatie slechts als uitgangspunt voor de beschrijving van de milieusituatie die ontstaat door de autonome ontwikkeling. Deze milieusituatie is een referentie voor de vergelijking van de milieugevolgen door de voorgenomen activiteit, uitgesplitst naar de onderscheiden alternatieven.

4. BESTAANDE TOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELINGEN EN MILIEU-EFFECTEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1 Algemeen

Bestaande toestand en autonome ontwikkelingen

Als referentiesituatie voor de vergelijking van alternatieven dient de bestaande toestand van het milieu, inclusief de autonome ontwikkeling. Tot de autonome ontwikkeling behoren voorziene ontwikkelingen waarop het landinrichtingsproject geen invloed heeft, zoals gevolgen van het nationale mestbeleid. Hierdoor wordt duidelijk wat de bijdrage van landinrichting kan zijn aan het oplossen van milieuknelpunten. Ook als nieuwe knelpunten ontstaan geeft het MER deze aan.

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan als de landinrichting niet wordt uitgevoerd, dient te worden beschreven voor zover van belang voor het voorspellen van de gevolgen van de onderzochte alternatieven voor het milieu. Onzekerheden dienen duidelijk te worden aangegeven. Bestaande literatuur, bestaande veldbeschrijvingen en gegevens van aanvullend onderzoek vormen de basis voor de beschrijving van de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling. Deze beschrijvingen kunnen mogelijk niet eerder onderkende knelpunten en randvoorwaarden opleveren die een rol kunnen spelen bij de formulering van de alternatieven.

Gevolgen voor het milieu

Ten behoeve van de effectbeschrijving van de alternatieven kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- De wijze waarop de milieu-effecten zijn bepaald en beschreven dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens als de gebruikte methoden van voorspelling van milieu-effecten.

- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn; of deze op de korte of lange termijn spelen en in hoeverre cumulatie van effecten kan optreden ook door activiteiten buiten het plangebied.
- Naast de beschrijving per milieu-aspect afzonderlijk dient aandacht te worden besteed aan de onderlinge samenhang van de milieu-effecten als ook op hun invloed op het studiegebied en delen daarvan.
- Het te verwachten resultaat en de doeltreffendheid van mitigerende maatregelen (maatregelen om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren) dienen te worden aangeduid; het gaat hierbij zowel om ruimtelijke als technische maatregelen.
- Naast de negatieve effecten dienen van alle alternatieven de positieve gevolgen te worden aangegeven (in woord en beeld).
- Bij de maatregelen die worden voorgenomen om de milieudoelen te bereiken, dienen de positieve effecten (zo mogelijk kwantitatief) te worden beschreven; inclusief de termijn waarop deze 'milieuwinst' mag worden verwacht.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatief/variant verschillen.

Studiegebied

Tot het studiegebied behoort het plangebied voor de landinrichting en de aangrenzende gebieden voor zover die door de landinrichting kunnen worden beïnvloed. Per milieucomponent (bodem, lucht, flora/fauna, grondwater, oppervlaktewater e.d.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. De beschrijving dient alleen die gebiedsdelen te omvatten waar veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht als gevolg van de onderzochte alternatieven.

Mate van detail

De Commissie adviseert bij de beschrijving van het milieu het accent te leggen op twee schaalniveaus, namelijk dat van het gehele plangebied en dat van deelgebieden.

Detaillering tot op ecotoopniveau is alleen dan noodzakelijk wanneer het karakteristieke elementen bevat die van waarde zijn op deelgebiedsniveau.

In de navolgende paragrafen is aangegeven aan welke aspecten van het milieu aandacht besteed dient te worden. Hierbij zijn de aandachtspunten voor de bestaande situatie en de gevolgen kortheidshalve in één hoofdstuk gebracht met de volgende codering:

- h de huidige situatie
- a de autonome ontwikkeling
- g de gevolgen voor het milieu van de alternatieven.

4.2 Bodem en water

- h** reliëf en bodemgesteldheid;
- h/a** kwaliteit van het oppervlaktewater ten gevolge van diffuse lozingen c.q. puntlozingen bij rioolzuiveringen (overstorten);
- h/a** bodemverontreinigingen (diffuus/stortlocaties etc.)
- g** gevolgen van grondverzet voor bodemopbouw/gesteldheid en reliëf;
- h/a/g** geohydrologische gesteldheid en grondwaterstromingsstelsels van verschillende orde binnen het studiegebied (lokaal→regionaal). Oppervlaktewater (aanwezigheid en kwaliteit), grondwater (peil en kwaliteit), ondergrondse stromingspatronen en afwatering van gebieden dienen te worden beschreven en de relaties tussen aanwezige kwel en inzijgingsgebieden. Deze relaties dienen zoveel mogelijk op kaart te worden aangegeven.
- g** kwaliteitsveranderingen in (water)bodem;
- g** effecten op grondwaterstanden in infiltratiegebieden en effecten op kwelintensiteit, grondwaterstanden en grondwaterkwaliteit in kwelgebieden. Hierbij dient te worden ingegaan op de standplaatsfactoren voor grondwaterafhankelijke natuur. Wat is de invloed op de duur en de periode waarin bepaalde grondwaterstanden worden overschreden?

4.3 Flora, fauna en ecologische relaties

De beschrijving van de biotische toestand in het studiegebied alsook de effectbeschrijving dient te geschieden aan de hand van een duidelijke keuze en motivering van de te behandelen biotische aspecten (gemeenschappen, indicatorgroepen en soorten). De gekozen biotische aspecten dienen gerelateerd te zijn aan de gebiedskenmerken, aan de ingreep c.q. de gevolgen daarvan en het niveau van de planvorming. Van belang is een functionele beschrijving van het studiegebied, waarbij diverse actuele en potentiële ecologische relaties en processen worden aangegeven. De soorten, indicatorgroepen en gemeenschappen dienen een afspiegeling te zijn van de karakteristieke milieuomstandigheden binnen het studiegebied en dienen voor het gehele gebied, gezien de belangrijke actuele natuurwaarden, op een evenwichtige wijze te worden beschreven, wat betreft voorkomen, verspreiding, biotoopeisen en relaties tussen biotopen. Voor de effectbeschrijving dient gebruik te worden gemaakt van hydro-ecologische modellen.

De keuze van soorten, indicatorgroepen en gemeenschappen dient gebaseerd te zijn op hun regionale en landelijke betekenis, zoveel mogelijk onderbouwd met kwantitatieve gegevens. Ingegaan moet worden op de ecologische visie voor de natuurgebieden en de aanliggende natuurontwikkelingsgebieden. Welke waarden worden beoogd te ontwikkelen en welke milieuhygiënische kwaliteiten zijn daarvoor nodig? Hier moet een relatie worden gelegd naar de maatregelen in het kader van de landinrichting.

- h/a** aquatische en terrestrische flora, en fauna (bijvoorbeeld amfibieën, zoogdieren, reptielen, broedvogels, trek en wintervogels⁸], vlinders⁹) en

8 Zie bijlage 4, inspraakreactie 5, 7.

- vleermuizen¹⁰]; het voorkomen van waardevolle biotooptypen (waaronder plantengemeenschappen, bijvoorbeeld verbondsniveau), soortenrijkdom, zeldzame soorten, indicatorsoorten;
- h/a** landschapsecologische relaties;
flora en vegetatie: beschrijving van de ligging in het landschap van karakteristieke plantensoorten en plantengemeenschappen en hun relatie tot factoren als grondwaterregime, grondwaterstroming (kwalitatief en kwantitatief) en EHS;
fauna: beschrijving van de ligging van leefgebieden voor waardevolle diersoorten en de beschrijving van de ligging van en ruimtelijke samenhang (of het gebrek daaraan¹¹) tussen functiegebieden (broed, rust, rui, fourageergebieden);
- h/a** aanwezige natuurgebieden, waarbij wordt aangegeven aan welke natuurwaarden zij hun status als natuurgebied ontleen;
- g** verandering van de terrestrische en aquatische flora, fauna en waardevolle biotopen door de bestemmingsverandering of indirect als gevolg van een mogelijke verandering in het hydrologische systeem met gevolgen voor de grondwaterstand, verandering van de kwel, de waterkwaliteit, evenals door luchtverontreiniging en rustverstoring;
- g** verdwijnen en ontstaan van plantengemeenschappen en biotopen van diersoorten met oppervlakteaanduiding;
- g** landschapsecologische relaties;
flora en vegetatie: verandering (kwantitatief en kwalitatief) van oppervlakte en grondwaterrelaties en hun ruimtelijke effecten op natuurgebieden en vegetatie;
fauna: barrièrewerking in pendelbewegingen tussen voornoemde functiegebieden;

4.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

- h** landschappelijke structuren en samenhangen (hoofdstructuur, verkavelingspatronen, open/dichtverhoudingen, reliëf, bijzondere elementen);
- h/g** bepaling van aard, omvang en kwaliteit van bekende en voor zover relevant nader te inventariseren archeologische vindplaatsen en cultuurhistorische elementen en beschrijving van te nemen maatregelen voor het veiligstellen en eventueel ontsluiten van de vastgestelde waarden¹²;
- g** aangeven en beoordelen van de visueel-ruimtelijke werking die de voorgenomen activiteit op zijn omgeving zal hebben, zowel in positieve als in negatieve zin;
- g** aantasting of verlies van cultuurhistorisch en/of visueel-landschappelijk waardevolle elementen;

9 Zie bijlage 4, inspraakreactie 4.

10 Zie bijlage 4, inspraakreactie 6.

11 Zie bijlage 4, inspraakreactie 5.

12 Zie bijlage 4, inspraakreactie 3.

Het verdient aanbeveling deze effecten niet alleen te beschrijven, maar vooral zo goed mogelijk te visualiseren met tekeningen en/of fotomontages. Bij aanwezigheid van archeologische vindplaatsen dient te worden aangegeven, welke maatregelen worden getroffen ter veiligstelling ervan.

4.5 Specifieke aandachtspunten

- h/a/g** de verzuring van zuurgevoelige natuurelementen door de lucht als gevolg van ammoniakemissie door agrarische bedrijven;
- h/a/g** geurhinder bij woningen als gevolg van verplaatsing van agrarische bedrijven;
- h/a/g** verstoring en versnippering als gevolg van ontsluitingsmaatregelen.
- h/a/g** de invloed van de bestaande en toekomstige verstedelijking aan de randen van het gebied.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft in relatie worden gezien met de autonome ontwikkeling van het milieu. Vigerend milieubeleid moet eveneens worden beschouwd als toetsingskader. Het aangeven in tabellen van de milieugevolgen per milieuaspect en per alternatief biedt een goede basis voor een onderlinge vergelijking van de alternatieven.

Aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- een beschouwing over de mate waarin de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt de doelstellingen te kunnen bereiken;
- een vergelijkende beschouwing over de positieve en negatieve milieugevolgen van ieder alternatief. Welke milieuknelpunten worden opgelost en welke nieuwe knelpunten ontstaan?
- in welke mate leveren de alternatieven een bijdrage aan het realiseren van het milieubeleid, bijvoorbeeld ten aanzien van de VER-thema's?
- een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect waarbij afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten moet worden vermeden.
- een beschouwing van de mate waarin de alternatieven bijdragen aan duurzame oplossingen.

6.

LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, respectievelijk van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER dient aan te geven welke van de gevraagde gegevens niet kunnen worden geleverd, evenals de reden waarom en de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming. Informatie die voor de besluitvorming essentieel zal zijn, zal met prioriteit moeten worden geïdentificeerd. De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Een concept-evaluatieprogramma kan in het MER reeds worden beschreven.

Aandachtspunten bij het beschrijven van leemten in kennis zijn onder andere:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

7.

VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

De rol van m.e.r. in de besluitvorming over een voorgenomen activiteit maakt het noodzakelijk dat het MER toegankelijk en begrijpelijk is voor een breed samengesteld gezelschap van betrokkenen: besluitvormende organen, adviserende deskundigen en derden die via de daarvoor bestaande procedures hun invloed willen doen gelden. Elk van deze doelgroepen moet in het MER de relevante informatie kunnen aantreffen. Dit stelt hoge eisen aan de presentatie van het MER. In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd en voor alle betrokken partijen toegankelijk moeten zijn. In het MER dient te worden ingegaan op de bij derden levende vragen omtrent het landinrichtingsproject, zoals die in het kader van de inspraak naar aanleiding van de startnotitie naar voren zijn gekomen. Te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, behoren te worden vermeden. Belangrijke keuzes, gemaakt tijdens de opstelling van het MER, dienen duidelijk naar voren te komen. Indien bij de opstelling van het MER is afgeweken van de richtlijnen, dient dit duidelijk en gemotiveerd te worden aangegeven.
- De alternatieven moeten onderling vergelijkbaar op overzichtelijke kaarten met topografische ondergrond worden weergegeven. Verder is toelichtend kaartmateriaal gewenst zodra er ruimtelijke aspecten in het geding zijn.

- Het is wenselijk het MER zo beknopt mogelijk van opzet te houden en het te voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting. Belangrijke leemten in kennis dienen ook in de samenvatting te worden weergegeven.
- Het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens die de conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen niet in het MER zelf te vermelden, maar zulke informatie in bijlagen op te nemen.
- Achtergrondgegevens die noch in het MER zelf, noch in de bijlagen worden opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden. In het MER en in eventuele bijlagen dient ernaar te worden verwezen.
- Een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn in verband met de leesbaarheid van belang.
- Het MER dient bij voorkeur te worden opgebouwd volgens de volgorde zoals aangegeven in artikel 7.10, lid 1 van de Wm.

8. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Het verdient daarom bijzondere aandacht. In de samenvatting moet kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER worden weergegeven:

- probleem- en doelstellingen van het landinrichtingsproject waarbij aandacht wordt besteed aan de VER-thema's;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief;
- beschrijving van de bestaande situatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf);
- zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten op het milieu van de verschillende alternatieven;
- vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van uitgangspunten van het milieubeleid;
- de belangrijkste leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies
voor richtlijnen voor het
milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject
Saasveld-Gammelke

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 24 augustus 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	30 AUG 1993
nummer:	1035-93
dossier:	539-1 + m. 3 Lux
afgeleverd naar:	Sc/P. m. / B. m.

Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH DEVENTER

Postadres:
Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Telefoon 058 25 25 25
Telefax 058 25 20 30

Uw kenmerk	Uw brief	Ons kenmerk	Datum
		RLG 93/791	24 08 1993
Bijlagen	Doorkies nr.	Inlichtingen bij	27 AUG 1993
div.	25 17 44	mevr. C.M. Koster	
Onderwerp			
Milieu-effectrapportage landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke,			

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.12 lid 3, van de Wet milieubeheer, doen wij u hierbij toekomen een exemplaar van de startnotitie ten behoeve van de milieu-effectrapportage voor het landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke. Wij hebben deze notitie ontvangen op 27 juli 1993.

Wij stellen u in de gelegenheid, conform artikel 7.14, lid 1, van de genoemde wet, advies uit te brengen ten behoeve van het geven van richtlijnen. Het advies, dat u aan ons college dient te richten zullen wij graag voor 15 oktober 1993 ontvangen.

Een exemplaar van de bekendmaking doen wij u hierbij ter kennisneming toekomen evenals het te volgen tijdschema tot en met de vaststelling van de richtlijnen.

Gedeputeerde staten van Overijssel,

voorzitter,

griffier,

Postadres:
Provincie Overijssel
Postbus 10078

Bezoekadres:
Lindendreef 2
Zwolle

Het provinciebestuur is vanaf het NS-adres te bereiken
informatie over het landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke.

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 166 d.d. 1 september 1993

Staatscourant 166

Woensdag 1 september 1993

Bekendmaking

Startnotitie Milieu-Effect-Rapportage (MER) landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke

Met ingang van 1994 is het verplicht om voor landinrichtingsprojecten een Milieu-effectrapport te maken. In het Milieu-effectrapport staat wat de gevolgen van de landinrichting zullen zijn voor het milieu. Belanghebbenden, zoals omwonenden, kunnen suggesties aandragen voor het Milieu-effectrapport.

Wie inspraak wil hebben in het MER-onderzoek, kan het beste eerst de Startnotitie van het landinrichtingsproject Saasveld-Gammelke raadplegen.

De Startnotitie beschrijft het doel van de landinrichting en welke activiteiten zullen worden ondernomen.

Op basis van de Startnotitie zal de provincie Richtlijnen maken voor het MER-rapport. De Richtlijnen geven aan welke mogelijke gevolgen voor het milieu moeten worden onderzocht in het Milieu-effectrapport.

De inspecteurs voor milieuhygiëne, voor ruimtelijke ordening en voor landbouw, natuur en openluchtrecreatie zullen hiervoor adviezen geven. Maar ook particuliere belanghebbenden kunnen suggesties aandragen voor de Richtlijnen.

Schriftelijke reacties kunt u indienen van 15 september tot en met 15 oktober 1993 bij: gedeputeerde staten van Overijssel, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.

Van 15 september tot 15 oktober 1993 ligt de Startnotitie ter inzage bij:

Provinciehuis Overijssel, Luttenbergstraat 2, Zwolle
Gemeente Hengelo, Burgemeester Jansenplein te Hengelo
Gemeentehuis Borne, Rheineplein 1 te Borne
Gemeentehuis Weerselo, Burgemeester Scholtensplein 1 te Weerselo.

Voor informatie kunt u bellen of schrijven met de secretaris van de landinrichtingscommissie Saasveld-Gammelke, tel. 038-271999, Postbus 10051, 8000 GB Zwolle.

Ook kunt u inlichtingen inwinnen bij de provincie, tel. 038-252525.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Landinrichtingscommissie Saasveld-Gammelke

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel

Besluit: Vaststelling landinrichtingsplan ingevolge artikel 81 van de Landinrichtingswet

Categorie Besluit m.e.r.: 9.2 Herziene Besluit m.e.r.

Activiteit: De voorgenomen activiteit betreft de uitvoering van een herinrichting van het gebied Saasveld-Gammelke conform de aan het gebied toegekende ruimtelijke functies. De ruimtelijke gebiedsverdeling van de functies landbouw en natuur heeft al goeddeels plaatsgevonden. De oppervlakte van het landinrichtingsgebied Saasveld-Gammelke bedraagt circa 3.050 ha.

Stand van zaken: De openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure vond plaats op 1 september 1993. De startnotitie lag ter visie van 15 september 1993 tot en met 15 oktober 1993. Op 20 oktober 1993 legde de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. een locatiebezoek af en op 11 november 1993 vond overleg plaats met bevoegd gezag over het concept-advies voor richtlijnen.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. J.W. Beijersbergen

drs. A.B.M. Goselink

ir. J.A. Lörzing

ir. E.J.J. van Slobbe

dr. J.T. de Smidt (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	931015	directeur LNO Overijssel	Zwolle	931025
2.	931014	Natuur en Milieu Overijssel	Zwolle	931025
3.	931013	ROB	Amersfoort	931025
4.	930928	De Vlinderstichting	Wageningen	931025
5.	931012	Vereniging voorzoogdierkunde en zoogdierbescherming	Utrecht	931025
6.	931012	Vleermuiswerkgroep/SVO	Wageningen	931025
7.	931007	SOVON (Samenwerkende Organisa- ties Vogelonderzoek Nederland)	Beek-Ubbergen	931025